

**Тарҷумаи
шарҳи форсии
шайх Солеҳи Сабзаворӣ
ба
забони тоҷикӣ**

Дафтари ҳифз ва нашри осори Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизахуллоҳ таъоло

الحمد لله
الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا
هدى الله لنا

Дарси ҳабдахум

**Мавонези шинохт; Тақлид
аз олимон (1)**

Саҳ 53 то 55

Мавонегӣ шинохт; Тақлид аз олимон (1)

(أعوذ بالله من الشيطان الرجيم)

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله الطاهرين

Дувумин навъ аз тақлид ки дар миёни мусалмонон шуюи фаровоне пайдо карда ва ба фарҳангӣ умумӣ барои онон табдил шуда, тақлид аз олимон аст. Мансур аз олимон дар инҷо касоне аз мусалмонон ҳастанд ки муддати қобили тавачҷуҳе ба таҳсили улуми динӣ аз тариқи мутаъораф пардохтаанд. Тавачҷуҳ кунед; Мавзуи баҳси устозунал Мансур дар ин мабҳас он аст ки оё тақлид ба маънои пайравӣ аз гуфта ва кардаи чунин касоне бидуни далил, ҷойиз аст ё ҷойиз нест? Посухе ки ин бузургвор ба ин пурсиш медиҳад он аст ки ҷойиз нест; Чароки ба таври кулӣ, пайравӣ аз ҳеҷ ғайри маъсуме бидуни далил наметавонад ҷойиз бошад ва ин як қобилаи кулӣ аст. Табиӣ аст ки ин баҳси эшон низ монанди баҳси қаблӣ, ҳасосиятҳои зиёдеро дар миёни мусалмонон хусусан аҳли ташауъ барангехтааст; Чароки ҷойиз надонистани тақлид аз олимон, мабноси динварзии бештари ононро бо ҷолишӣ ҷиддӣ мувоҷеҳ мекунад ва низоми тақлид ва ба таъби он иҷтиҳод ки ҷойгоҳи муҳимме дар зиндагии онон пайдо кардастро мутазалзил месозад, вале бояд тавачҷуҳ дошт ки дидгоҳи устозунал Мансур дар ин бора, аз як мабноси мушаххаси Куръонӣ ва бурҳонӣ моя мегирад ва он ҳамоно <<Адами кифояти занн>> дар Ислом аст. Эшон дар табиини ин мавзуи бисёр хатир мефармояд:

[Дувум; Тақлид аз олимон]

Яке дигар аз гунаҳои роиҷи тақлид, пайравӣ аз гуфта ва кардаи олимон (бидуни далил) аст; Чароки бештари мусалмонон (аз мазоҳиби мухталиф), гуфта ва кардаи олимонро (ба эътибори инки дар бораи шаръ маълумоти бештаре доранд) дар ҳукми шаръ мепиндоранд (яъне ҳамоно тавр бо фатовии онон бархурд мекунанд ки бо аҳкоми шаръ бархурд мекунанд) ва фарқӣ миёни он ду намешиносанд (яъне тасаввур мекунанд ки фатвои олим ҳукми шаръ аст ва ба ҳамин сабаб, бидуни далил аз он пайравӣ мекунанд), дар ҳоле ки мусалламан шаръ (ба унвони ақоид ва аҳкоми ношӣ аз иродаи Худованд), гуфта ва кардаи олимон нест (чунонки олимон худ малзум ба пайравӣ аз он ҳастанд), бал гуфта ва

Мавонези шинохт; Тақлид аз олимон (1)

кардаи Худованд (ба унвони шаръ) аст ки бо гуфта ва кардаи олимон, мулозимае надорад (яъне лузуман бо он мутобиқат надорад) ва мутобиқти он ду бо ҳам, зотӣ нест (балки иттифоқӣ аст, ба ин маъно ки гоҳе ҳаст ва гоҳе нест); Чунонки адами мутобиқати бисёрӣ аз гуфтаҳо ва кардаҳои олимон бо шаръ, (ичмолан) маълум аст (яъне филҷумла ҳама медонанд ки бархӣ гуфтаҳо ва кардаҳои олимон бо шаръ мунофот надорад, ҳар чанд дар таъйиди масодиқи он ихтилофи назар дошта бошанд), то ҳдде ки Худованд дар бораи онон фармудааст: **﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْأَخْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَاْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾**¹; <<Эй касоне ки имон овардид! Бисёрӣ аз олимон ва роҳибон, ҳароина амволи мардумро ба ботил меҳуранд ва аз роҳи Худо боз медоранд>>! (Рӯшан аст ки <<Олимон>> ва <<Роҳибон>> мунҳасир ба аҳли китоб нестанд ва мусалмонон ҳам олимон ва роҳибоне доранд ва далиле нест бар инки олимон ва роҳибони мусалмон аз хӯрдани амволи мардум ба ботил ва боз доштан аз роҳи Худо масвун ҳастанд, балки далоиле бар хилофи он, ҳам аз ҳйси ақлӣ ва таҷрибӣ ва ҳам аз ҳайси шаръӣ ва ривойи вучуд дорад. Ин як иллат барои он аст ки наметавонем аз гуфта ва кардаи олимон бидуни далил пайравӣ кунем; Чун илми иҷмолий дорем ки дар миёни гуфтаҳо ва кардаҳои онҳо, қатъан мавориде бар хилофи шаръ вучуд дорад ва эҳтиёти ақлӣ ҳукм мекунад ки барои шинохти ин маворид ва парҳез аз онҳо, ҳамаи гуфтаҳо ва кардаҳои олимонро баррасӣ кунем ва ҳеҷ якеро бидуни далил напазирем то мабодо бо пайравии чашм ва гӯши баста аз гуфтаҳо ва кардаҳои онон, ба мавориде ки муҳолиф бо шаръ аст мубтало шавем.) Ба илова, (иллати дигаре низ вучуд дорад ва он инки) ихтилофи онон бо якдигар дар гуфтаҳо ва кардаҳояшон, (аз лиҳози кайфӣ) **фоҳиш ва** (аз лиҳози камӣ) **фаровон аст**; (як олим як тавр фатво медиҳад ва олими дигар таври дигар ва ҳар ду ҳам фатвои худро мутобиқ бо шаръ медонанд) **Дар ҳоле ки ҳақ**, (ҳамон тавр ки дар мабҳаси <<Ваҳдати ҳақ ва меъёри шинохти он>> таъйин фармуд) **мусалламан гуфта ё кардаи воҳиде аст ва** (бар хилофи таваҳҳуми тасвибгароён ва тақассургароён) **қобилияти таъаддуд ва тақассур надорад ва бо ин васф, пайравии** (мардум аз) **онон, аз як сӯ мутаноқиз ва бемаъност** (чун пайравӣ аз ҳамаи онон мумкин нест ва пайравӣ аз бархишон ба маънои адами пайравӣ аз бархӣ дигар аст ва ин <<Пайравӣ аз олимон>> ро ба корӣ мутаноқиз ва бемаъно табдил мекунад) **ва аз сӯи дигар, ба**

1. Тавба/ 34.

Мавонегӣи шинохт; Таклид аз олимони (1)

ихтилофи мусалмонон меанҷомад (чун бархӣ мусалмонон аз бархӣ олимони ва бархӣ дигар аз бархӣ олимони дигар пайравӣ мекунанд ва ба иқтисоди ихтилофи олимони бо ҳам, онҳо низ бо якдигар ихтилоф пайдо мекунанд); **Ҳамҷунонӣ** (амалан ва дар мақоми воқеъӣ) **ба он** (яъне ихтилоф) **анҷомедааст**; **Чароки ихтилофи мусалмонон дар ақоид ва амалашон** (ки мо имрӯз ба вузӯх мушоҳида мекунем), **беш аз ҳар чиз** (чун чизҳои дигаре ҳам ҳастанд), **маълуми пайравӣ онон аз олимони мухталиф аст** (ба ин тартиб ки ҳар гурӯҳ аз онон ба дунболи як олим афтода ва аз мазҳаби ӯ пайравӣ кардааст); **Бо тавҷҷӯх ба инки онон** (дар ҷаҳони Исломи), **дар ақоиди худ, аз олимони монанди** (абӯл Ҳасани Алӣ ибни Исмоили) **Ашъарӣ (д.324қ)** (бунёнгузори мактаби Ашъари ки то чиҳил солағӣ Мӯтазили буд ва сипас тағйири рӯйкард дод ва усули мушаххасеро барои ақоиди Исломи таъриф кард ки тақрибан ҳамаи аҳли суннат ва ҷамоъатро фаро гирифт ва Худо медонад ки агар чиҳил соли дигар зинда мемонд, оё бар ин рӯйкарди ҷадидаш боки мемонд ё дубора ба ҳамон эътизоли гузашта боз мегашт ё рӯйкарди севумеро ихтиёр менамуд; Чун касе ки як бор аз рӯйкарди эътиқодиаш мутаҳаввил шуд, мумкин аст ки бори дигар ҳам аз он мутаҳаввил шавад ва бо ин васф, пайравӣ аз рӯйкарди эътиқодии ӯ бидуни далил, кори оқилонае нест) **ва** (Аҳмад ибни Абдулҳалим) **ибни Таймий (д.728қ)** (ки бе ҳеҷ тардида имоми салафиён аст ва бештарин таъсирро бар рӯи ақоиди онон гузошта ва китобхояш ҷаҳони Исломо пур карда ва афкори бисёрӣ аз мусалмононро шакл додааст) **ва дар аъмоли худ** (аъам аз ибодот ва муъомилот), **аз олимони монанди** (Нӯъмон ибни Собит маъруф ба) **абӯ Ҳанифа (д.150қ)** (бунёнгузори мазҳаби Ҳанафӣ ки бештари мусалмонони ҷаҳон хусусан дар кишварҳои шарқиро дар худ ҷой дода), **Молик** (ибни Анас) **(д.179қ)** (бунёнгузори мазҳаби Моликӣ), (Мухаммад ибни Идриси) **Шофеъӣ (д.204қ)** (бунёнгузори мазҳаби Шофеъӣ) **ва** (Аҳмад) **ибни Ҳанбал (д.241қ)** (бунёнгузори мазҳаби Ҳанбалӣ) **пайравӣ мекунанд**; **Дар ҳоле ки пайравӣ** (мусалмонон) **аз онҳо** (чи дар ҳавзаи ақоид ва чи дар ҳавзаи аҳком), **мубтанӣ бар** (яқин ба мутобиқати мазоҳиби каломӣ ва фикҳии онҳо бо шаръ нест; Чароки чунин яқине бо таваҷҷӯх ба адами исмати онҳо аз хато ва нисён ва низ таърузи мазоҳибашон бо якдигар имкон надорад, балки ба рӯшанӣ мубтанӣ бар) **занни пайравонашон ба мутобиқти гуфтаҳо ва кардаҳои онҳо бо шаръ аст** ки мусалламан барои пайравӣ аз онҳо, кофӣ нест; **Бо таваҷҷӯх ба инки илм** (яъне яқин)

Мавонеси шинохт; Таклид аз олимони (1)

ба мутобиқати чизе бо шаръ, барои эътиқод ё амали ба он, зарурӣ аст ва занн (бар ҳилофи таваҳҳуми ройиҷ) наметавонад мабноси ақида ва амали мусалмон вақеъ шавад; Чунонки Худованд фармудааст: ﴿وَمَا لَهُمْ^۱ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا الظَّنُّ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا﴾ <<Ононро ба он илме нест; Онон чуз аз занн пайравӣ намекунад, дар ҳоле ки занн чизеро аз ҳақ бениёз намегардонад>>! (Аз ин сухани Худованд дониста мешавад ки занн, илм шумурда намешавад; Чароки мефармояд онҳоро илме нест, балки танҳо аз занн пайравӣ мекунад ва ин ба он маъност ки занн ғайр аз илм аст ва танҳо чизе ки аз ҳақ яъне шинохти он кифоят мекунад илм аст на занн ва лизо устознаал Мансур дар инҷо аз яқин, бо унвони <<Илм>> ёд кардааст. Ин далили асли бар адами кифояти таклид аз олимони аст; Чароки таклид аз олимони ба таври қатъ заннӣ аст; Яъне ҳам мубтанӣ бар занн ба мутобиқати фатвои онон бо шаръ аст ва ҳам муфиди занн ба ҳукми шаръ аст, дар ҳоле ки занн дар Исломи кофӣ шумурда намешавад ва ин ба он маъност ки таклид аз олимони дар Исломи кофӣ нест.)

Ба илова, (ишқол вақте шиддат пайдо мекунад ки) мусалмонон, барои огоҳӣ аз гуфтаҳо ва кардаҳои касоне ки аз онҳо таклид мекунад (монанди ҳамин олимоне ки аз онҳо ном бурда шуд), ба ҳуди онҳо мурочиъа намекунад; Зеро онон ғолибан аз касоне таклид мекунад ки мурдаанд (ва муддатхост ки дигар дар миёни мусалмонон нестанд) ва дастрасӣ ба онҳо мумкин нест (то ҳаддиқадар қатъ ба гуфтаҳо ва кардаҳои онҳо ҳосил шавад) ва ошноӣ бо осорашон (яъне китобхоншони ки баъзан бо тариқи мӯътабар аз онҳо бар чо монда) низ ба муқаддамоте (илми) аз қабилҳои ошноӣ бо забони Арабӣ (бо таваҷҷуҳ ба инки навъи ин осор бо ин забон нигошта шуда) ва мусталаҳоти фикҳӣ ва каломӣ (бо таваҷҷуҳ ба инки дар ин осор барои баёни мақосид ба қор рафта) ниёзманд аст ки онон (яъне мусалмонони ғайри олим) фоқиди онанд ва аз ин рӯ, ба касоне чуз онҳо (яъне олимони муъосир ва зинда тахти унвони <<Муллоён>>) мурочиъа мекунад ки аз гуфтаҳо ва кардаҳои онҳо (яъне имомони мазоҳиби каломӣ ва фикҳӣ) хабар медиҳанд, дар ҳоле ки мутобиқати хабари онҳо бо воқеъ (яъне бо гуфтаҳо ва кардаҳои воқеъии он имомон, ба ин тартиб ки масалан инмом абу Ҳанифа ин тавр гуфта ва имом Шофеъӣ он тавр гуфта ва назари Ашъари чунин буда ва назари ибни Таямийя чунон будааст), монанди ҳар хабари воҳиди дигаре

1. Начм/ 28.

Мавонегӣи шинохт; Таклид аз олимони (1)

қатъӣ нест (яъне мумкин аст воқеъан онҳо ин тавр нагуфта бошанд ва бар онҳо дурӯғ баста шуда бошад ё назарашон кам ва зиёд шуда бошад) **ва таъассури он** (чабр) **аз ҷаҳл ё аҳволи инҳо муҳтамал аст** (яъне эҳтимол дорад ки ин муллоён, иттилоъи комиле аз гуфта ва кардаи олимони гузашта надошта бошанд ё ҳатто бинобар далоиле бар онҳо дурӯғ бибанданд) **ва ин ба маънои таҳсили занн** (ба аҳкоми шаръ бо тақлид аз олимони гузашта), **аз тариқӣ заннӣ** (яъне тақлид аз олимони феълӣ) **аст ки торикӣ бар рӯй торикӣ шуморида мешавад** (ҷароки занн андар занн аст). **Рӯшан аст ки диёнате то ин андоза муттақӣ бар занн, бисёр сушт** (яъне дар маърази завол ё дигаргунӣ) **ва бе эътибор** (яъне ғайри қобили иттиқо) **аст ва наметавонад ҳақиқати Исломи бошад** (чун мусалламан ҳақиқати Исломи, дар ниҳояти субот ва истиқомат аст ва аз зунуни мо муназзах) **ва** (чунин диёнате) **аз ин ҳайс монегӣи шинохт** (ҳақ) **шуморида мешавад ки аҳли он** (яъне муқаллидони олимони), **ҳақро дар сурате ки бар ҳилофи фатвои олимонашон бошад, ботил мепиндоранд** (ва ин мусибати узмост аст ки бисёр шуюъ пайдо кардааст; Ҷароки бештари мусалмонон даъватеро намешунаванд магар инки ба ҷои баррасии озодона ва мунсифонаи он, аз олимони худ истифто мекунанд ва фатвои олимонашонро меёри шинохти он қарор медиҳанд; Ба наҳве ки агар олимонашон онро ҳақ шумурданд мепазиранд ва агар олимонашон онро ҳақ нашумурданд намепазиранд; Чунонки ба унвони намуна, имрӯз дар мувоҷеҳ бо даъвати ҳаққи устоизунал Мансур ба сӯи Исломи ҳолис ва комил ҳамин корро мекунанд ва ба ҷои баррасии далоили эшон бар пояи меёри шинохт, аз як нафар муллои фосид ва хурофотӣ ё як нафар талабаи муздор ва бесавод истифто мекунанд ва бар пояи назари онҳо ба душмани бо ин олими бузург мепардозанд. Мавридиро ҳикоят кунам ки моёи ибрат аст. Чанде пеш як нусха аз китоби шарифи <<Бозгашт ба Исломи>> ро ба ҷавоне ҳадия кардам то мутолиъа кунад, вале ӯ китобро тавре ки гӯи моддаи мунфачираеро ба дасташ дода бошам бо нигаронӣ ва тарс ба ман бозгардонд ва гуфт ки моил ба мутолиъаи ин китоб нест! Аз ӯ пурсидам ки оё китобро қаблан мутолиъа кардаи? Гуфт: На! Гуфтам: Пас ҷаро моил ба мутолиъаи он нестӣ?! Гуфт: Ба ин хотир ки ин як китоби инҳирофӣ аст! Гуфтам: Шумо ки гуфти ин китобро мутолиъа накардаи! Пас чигуна донистӣ ки ин як китоби инҳирофӣ аст?! Гуфт: Матолибе аз фалон талаба хондаам ки дар он гуфта ин як китоби инҳирофӣ аст! Гуфтам: Оё ин талаба сатҳи муқаддамот, марҷаъи тақлиди шумост?! Гуфт: На! Гуфтам:

Мавонегӣи шинохт; Тақлид аз олимони (1)

Пас рӯй кадом қоғида аз ӯ тақлид мекунӣ?! Каме фикр кард ва тавре ки гӯё ба худаш омада бошад гуфт: Рӯй қоғидаи ҷаҳолат! Пас аз ман хост ки китобро ба ӯ бидиҳам. Ман китобро ба ӯ додам ва гуфтам: Шумо метавонӣ ин китобро ҳам монанди матлаби он талаба мутолиа кунӣ ва сипас бо ҳам муқоиса кунӣ ва аз ҳар кадоме ки мустадалтар ва ба ҳақ наздиктар буд пайравӣ кунӣ. Гуфт: Комилан ҳақ бо шумост, ман ҳамин корро анҷом медиҳам. Ҷолиб аст ки пас аз чанд рӯз ба назди ман омад ва гуфт: Ман китоби шарифи <<Бозгашт ба Ислом>> ро мутолиа кардам ва онро ҷуз ҳақ наёфтам! Гуфтам: Пас бо матлаби он талаба чи кор кардӣ?! Шармада шуд ва гуфт: Ман аз бобати пешдовариям узрхоҳӣ мекунам. Ба назари ман он око як талаба нест; Чун шартӣ талабагиро ба ҷо наёварда ва аз рӯй таъассуб матлаб навиштааст. Рӯшан аст ки агар ин ҷавон иқдом ба баррасӣ намекард ва ин китобро намехонд, ҳаргиз ба ин ҳақиқат пай намебурд. Албатта ин ҷавон, ҷавони оқиле буд ки мутаваҷҷеҳи иштибоҳи худ шуд ва ба ҷои тақлид ба таҳқиқ рӯй овард, вале мутаъассифона бархӣ дигар аз ҷавонон ин андоза оқил нестанд ва наметавонанд худро аз доми ин шаётин берун бикашанд ва лизо муҳолифати ҳақ бо фатвои муллоёнро далил бар бутлони ҳақ мепиндоранд), **дар ҳоле ки муҳолифати он бо фатвои олимонашон, мусталзими бутлони он нест, балки мусталзими бутлони фатвои олимонашон аст; Ҷароки мусалламан ҳақ бо риҷол** (яъне шахсиятҳо) **шинохта намешавад, бал ин риҷоланд ки бо ҳақ шинохта мешаванд, агарчи** (монанди олимони гузашта ва ҳол) **бисёр мӯхтарам ва маъзум бошанд ва ҳақ аз риҷол ба эҳтиром ва таъзим сазовортар аст** (лизо наметавон ба баҳонаи эҳтиром ба як олим, ҳақро зерӣ по гузошт).

Ба илова (ин танҳо ишқоли мавҷуд дар тақлид аз олимони феълӣ нест; Бо тавачҷуҳ ба инки) **бисёрӣ аз олимони мусалмон дар асри ҳозир, одил ба назар намерасанд** (ва тақлид аз олими ғайри одил ҳатто бинобар назари мудофеъони тақлид ҷойиз нест); **Ҷароки гурӯҳе аз онон** (бо инки олим шумурда мешавад) **бо ҳокимони золим ҳамкорӣ мекунанд ва барои ифсод** (яъне харобкорӣ) **дар замин ва тафриқаафканӣ миёни мусалмонон** (аз мазоҳиби мухталиф) **мекӯшанд** (шояд муроди устозунал Мансур аз ин олимони, бархӣ олимони ҷаҳони Араб хусусан Арабистон бошад ки дар хидмати подшоҳӣ Саъудӣ қарор гирифтаанд ва аз гурӯҳҳои хунрез дар Сурия ва Ироқ ва бархӣ нуқоти дигар ҳимоят мекунанд ва дар

Мавонегӣ шинохт; Таклид аз олимони (1)

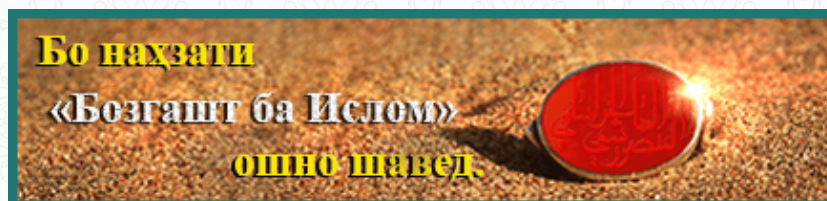
оташи тафриқа миёни шиъа ва суннӣ медаманд; Хусусан ин рӯзхо ки авзои ҷаҳони Исломи вориди марҳалаи ҷадида шуда ва ба дунболи таҳаррукоти шиъагӣ Яман, Ироқ ва Эрон дар минтақа, мавҷи шиъаситезии баланде дар ҷаҳони Араб бархоста ва рӯз ба рӯз ҳам дар ҳоли шиддат гирифтанд аст ва агар ҳамин тавр идома пайдо кунад, бӯҳрони бисёр ваҳшатнок ва бе собиқаеро дар саросари ҷаҳон эҷод мекунад; Лизо хуб аст ки мо ҳамин ҷо нисбат ба ин вазъияти хатарнок ҳушдор бидиҳем ва ҳамаи мусалмонони ҷаҳонро ба ҳфзи оромиш ва парҳез аз доман задан ба мунозиёти мазҳаби даъват кунем ва аз онон бихоҳем ки ба ин бозии ҷунуномез идома надиханд ва беш аз ин дар ин оташи ғитна надаманд ва бозичаи дасти кофирон ва мунофиқон нашаванд ва ба ҷои рехтани хуни якдигар, даъвати устозонал Мансур ки на шиъагӣ аст ва на сунниро иҷобат кунанд ва ба сӯи Исломи маҳз ва ора аз мазоҳиб бозгарданд. Ба ҳар ҳол, гурӯҳе аз олимони мусалмон ба ихтилофи миёни мусалмонон доман мезананд) **ва гурӯҳи аз онон риёсат металабанд** (амон аз риёсат талабӣ ки офати дин ва дунёст!) **ва ҳудро авлиғӣ** (умури) **мусалмонон ва арбоби дин ва дунёи онон мешуморанд** (ба ин тартиб ки ононро малзум ба иттиботи бе ҷуну чаро аз худ дар умуми дин ва дунё медонанд, монанди бархӣ олимони Тоҷикистон ки мутаъассифона ҳамин тавранд ва ҳеле мутақаббир ва гарданкаш шудаанд ва то хир хира дар ботлоқи сиёсатбозӣ ва қудрат талабӣ фуру рафтаанд) **ва гурӯҳе аз онон дар кӯҳхо ва дарраҳо пинҳон мешаванд ва ба роҳзанӣ** (яъне ҳамла ба қорвоноҳои мардуми мусалмон) **ва интиҳор** (яъне қуштани худ тахти унвони фидоӣ ва истишодӣ) **мепардозанд** (монанди бархӣ олимони Афғонистон), **дар ҳоле ки ҳар як, дастае аз сафӣҳон** (яъне муқаллидон) **ро ба дунболи худ мекашонанд ва қурбонии матомеъи** (яъне орзуҳои шахсии) худ мегардонанд. **Ҳамчунонки** (ин адами адолати олимони, чизи тозае нест, балки ёдгори бисёрӣ аз олимони гузашта аст; Чароки) **дар қарнҳои нахустин** (яъне даврони ҳокимияти Умавиён ва Аббосиён), **бисёри аз онон** (бо қамолӣ майл) **дар байъати ҳокимони золим буданд ва мусалмононро бо ривоғи дуруғин ва ғатвоҳои ботили худ** (ки бар қилофи Қуръон ва ақл ва ба суди ҳокимони золим буд) **мефирефтанд ва ба иёнат бар зулм** (бо пуштибонӣ аз ҳокимони золим) **ва гуноҳон бузург** (монанди ширк ва қатл) **вомедоштанд, то онки бо ин шева, заминаи инҳирофи мусалмонон аз ҷодаи Исломи ва пур шудани замин аз зулм** (дар тӯли қуруни мутаомодӣ) **ро фароҳам сохтанд ва улғуёе барои олимони мутаъаххир** (яъне баъдӣ) **шуданд ки бисёришон** (аз онон

Мавонегӣи шинохт; Тақлид аз олимони (1)

улғу мегиранд ва) **ба роҳ ва равиши онон сулук мекунанд;** (Ҳосил онки аввалан тақлид аз олимони, ношӣ аз занн ва муфиди занн аст, дар ҳоле ки занн барои ақида ва амали мусалмон кофӣ нест ва сониян бисёрӣ аз олимони, одил нестанд, дар ҳоле ки бидуни ҳеҷ ихтилофе, тақлид аз ғайри одил қойиз нест. Аммо ишқоли севум он аст ки аслан бисёри аз ин муддаиёни илм, олим маҳсуб намешаванд то ин суъол пеш биёяд ки оё тақлид аз онҳо қойиз аст ё қойиз нест; Чароки аввалан олим дар Исломи касе аст ки аз Худованд парво дошта бошад, дар ҳоле ки бисёрӣ аз ин афрод одил нестанд ва таъбан аз Худованд парво надоранд ва сониян муқаллид олим маҳсуб намешавад, дар ҳоле ки бисёри аз ин ба истилоҳи олимони, муқаллиданд. Устозунал Мансур дар тавзиҳи ин ишқол мефармояд:) **Фориғ аз онки бештарашон дар воқеъ олим нестанд; Зеро аз як сӯ, олим дар Исломи касе аст ки аз Худованд парво дорад; Чунонки фармудааст:** ﴿إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ﴾¹ **<<Танҳо аз Худованд аз миёни бандагонаш олимони меҳаросанд>>** Ва таъбан касоне аз бандагонаш ки аз Ӯ намехаросанд, олим шуморида намешаванд (агар чи маълумоти бисёре дар ҳавзаи дин дошта бошанд) ва аз сӯи дигар, бештари онон аз олимони пеш аз худ тақлид мекунанд (ба ин маъно ки истиқлоли назари комил надоранд ва муқаяд ба фатвои онҳо ҳастанд) ва дар чаҳорҷӯби мазоҳиби онҳо фатво медиҳанд, дар ҳоле ки муқаллид, мусалламан олим шуморида намешавад ва ин чизе аст ки дар он ихтилофе нест (чароки ҳамагон иттифоқи назар доранд ки муқаллиди омӣ маҳсуб мешавад ва олим маҳсуб намешавад ва бо ин васф, наметавон чунин касонро олим донист.

То инҷо баҳс барои ин ҷаласа кофӣ аст. Идомаи баҳс бо таваҷҷуҳ ба зарофиёе ки дорад, ба дарозо меанҷомад ва беҳтар аст ки онро ба ҷаласаи баъди воғузор кунем ин шоъ Аллоҳ.

و السلام عليكم ورحمت الله

1. Фотир/ 28.

Пойгоҳи иттилоърасонӣ дафтари ҳифз ва наشري осори Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизахуллоҳ таъоло

* Лутфан бар рӯй линки мавриди назари худ клик кунед.

Дар ин ҷо

Сайтҳои Facebook

Сайтҳои Google Plus

Сайтҳои Telegram